

Є. В. Ромат,

*доктор наук з державного управління, професор, зав. кафедри маркетингу та реклами,
Київський національний Торговельно-економічний університет, м. Київ*

Е. В. Юрчак,

*аспірант кафедри маркетингу та реклами,
Київський національний Торговельно-економічний університет, м. Київ*

ДИНАМІКА РОЗПОДІЛІВ ПОПИТУ СПОЖИВАЧІВ ТА ОБСЯГІВ ПРОПОЗИЦІЇ В ЦІНОВИХ СЕГМЕНТАХ РИНКУ ПІДПРИЄМСТВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА М. КИЄВА

E.V. Romat,

*doctor of public administration, professor, head of marketing and advertising department,
Kiev national University of Trade and Economics*

E. V. Yurchak,

*postgraduate student of marketing and advertisement department,
Kiev national University of Trade and Economics*

DYNAMICS OF DISTRIBUTION AND CONSUMER EFFECTIVE DEMAND VOLUME OF SUPPLY IN MARKET SEGMENTS INSTITUTIONS IN KYIV RESTAURANTS

У статті розглянуті питання спільного аналізу динаміки процесів формування брендів мереж підприємств ресторанного господарства м. Києва на ринку пропозицій та процесів формування ринку потреб населення м. Києва в послугах закладів РГ певної цінової категорії за основними показниками – попит та рівень ймовірності його реалізації в споживання ресторанних послуг в конкурентних витратах життєзабезпечення споживачів.

The article considers the questions of joint analysis the dynamics formation of the brand networks in enterprises restaurant business m. Kyiv market offers and the formation of the market needs by the population m. Kyiv the services of institutions RB certain price range for the main indicators - demand and the level of likelihood of implementation consumption restaurant services at competitive costs sustenance consumers.

Ключові слова: *ціновий сегмент ринку закладів ресторанного господарства, «середній чек» відвідувача, бар'єр платоспроможності відвідувача, лояльність до бренду закладу ресторанного господарства, попит.*

Keywords: *price segment of the market institutions restaurant industry, «average check» visitor, barrier solvency visitor, institution brand loyalty restaurant business, demand.*

Постановка проблеми. Ступінь популярності бренду – це досить широко використовуваний спосіб виміру ефективності побудованих маркетингових комунікацій, який характеризується наступними показниками [3], сформульованими для підприємств ресторанного господарства (ПРГ) наступним чином:

- забезпечення ідентифікації та асоціації бренду у свідомості покупців з їх потребами і певним класом ПРГ та ресторанних послуг (сегментація контингенту споживачів послуг ПРГ);
- формування значення бренду у свідомості споживача в ПРГ;
- забезпечення відповідної реакції споживача ПРГ на бренд;
- трансформація реакцій на бренд в активне лояльне ставлення споживачів ПРГ до нього, тобто в «резонанс бренду» (ступінь відносини покупця з брендом).

Формування популярності та «резонансу» бренду ПРГ нашоюхується на два бар'єри: «бар'єр інформаційного сприйняття бренду» (невірна пропозиція - ідентифікація бренду та неефективні брендові маркетингові комунікації) та «бар'єр платоспроможності споживачів» (відсутність ринкового попиту споживачів на послуги певних цінових сегментів ПРГ) [9]. При цьому, ринковий попит споживачів на послуги ПРГ є первинним фактором, який формує результативну структуру сегментів цінової пропозиції ПРГ та її динаміку розвитку [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Класична теорія взаємодії попиту та пропозиції при формуванні ринкової ціни та обсягів випуску на ринок товарів викладена протягом останніх 3-х сторіччя в працях з макроекономіки багатьох зарубіжних (Д. Денем-Стюарт «Принципи політекономії», 1767; А. Сміт «Багатство народів», 1776; Д. Рікардо «Початки політекономії», 1817; А. Маршалл «Принципи економіки», 1870; К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю «Економікс», 1992; Н. Г. Менкью «Макроекономіка», 1994; П. Семюелсон, В. Нордгауз «Макроекономіка», 1995) та вітчизняних (В. Д. Базилевич, Л. О. Баластрик «Макроекономіка», 1997; А. Г. Савченко, Г. О. Пухтаєвич, О. М. Тітьонко «Макроекономіка», 1999) науковців [2]. Механізм взаємодії попиту та пропозиції в економіці ресторанного господарства України висвітлений в працях Н. М. Кузнецової (1997)[4], Г. Т. П'ятницької, Н. О. П'ятницької (2001-2011)[5-6]. Специфічна проблематика взаємодії попиту та пропозицій в процесі становлення та розвитку брендів підприємств ресторанного господарства в Україні вперше описана автором в роботі [7].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою наукової статті є розширений спільний аналіз динаміки процесів формування брендів мереж ПРГ м. Києва на ринку пропозицій та процесів формування ринку потреб населення м. Києва в послугах ПРГ певної цінової категорії за основними показниками – попит та рівень ймовірності його реалізації в споживання ресторанних послуг в конкурентних витратах життєзабезпечення споживачів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В табл. 1 наведена динаміка змін чисельності ПРГ м. Києва та приміських ресторанних комплексів Києва у 2013-2016 рр. в характерних цінових сегментах ринку, класифікованих за вартістю середнього «чека» споживача закладу [7].

Таблиця 1.
Динаміка структурного розподілу кількості підприємств на ринку ресторанного господарства м. Києва у 2013 - 2016 рр. станом на 01.02.2016 (курс 25 грн/ 1 USD)*

Сегмент вартості середнього «чека», грн/ (екв. в USD)	Міжнародна класифікація ПРГ в сегменті	Кількість закритих брендів РГ у 2014 -2016 рр.	Кількість діючих брендів РГ (2016)	Кількість діючих ПРГ (2016)	Частка ПРГ в цій цінній категорії
1. 50-100 грн (2-4 USD)	Fast food + Fast Casual	23	210	561	29,90%
2. 100-250 грн (4-10 USD)	Quick Service + Quick&Casual	112	649	781	41,63%
3. 250 -500 грн (10-20 USD)	Casual Dining	55	186	208	11,09%
4. 500 -750 грн (20-30 USD)	Top Casual Dining	30	135	135	7,20%
5. 750-1000 грн (30-40 USD)	Fine Dining Ekstra	20	85	85	4,53%
6. 1000-1250 грн(40-50 USD)	Fine Dining Premium	12	75	75	4,00%
7. 1250-1500 грн(50-60 USD)	Fine Dining Elit	2	31	31	1,65%
Разом ринок		254	1371	1876	100,00%

*Джерело: Побудовано автором за даними аналітичних сайтів [10], [11] на 01.02.2016

Як показує аналіз даних, наведених в табл. 1, за рахунок девальвації національної валюти, падіння платоспроможності населення України та значного економічного спаду в воюючій Україні з анексією Криму та значної частки промисловості Донбасу, у 2014 – 2016 рр. на ринку ПРГ м. Києва кількість зареєстрованих брендів ПРГ зменшилась в цілому на -15,63% (кількість ПРГ зменшилась на -13,5%), при цьому зменшення по категоріях становить:

- 1) В категорії «Fast food + Fast Casual» - 5,6%;
- 2) В категорії «Quick Service Restaurant + Quick&Casual» -15,4%;
- 3) В категорії «Casual Dining» -20,9%;
- 4) В категорії «Top Casual Dining» -18,2%;
- 5) В категорії «Fine Dining Ekstra» -19,0%;
- 6) В категорії «Fine Dining Premium» -13,8%;
- 7) В категорії «Fine Dining Elit» -6,1%.

Для оцінки рівня попиту населення в послугах ПРГ в дослідженні використовувався показник щоденних рівнів нарахованої заробітної плати для різних категорій працюючого населення, пенсіонерів, студентів та аспірантів (табл. 2 – 4). У зв'язку з суттєвим рівнем інфляції національної валюти у 2013-2016 рр. та відповідним зростанням цін в ПРГ у національній валюті в дослідженні використовувались показники валютних еквівалентів щоденних рівнів заробітної плати та пенсії, які гранично можуть бути використані в ПРГ, цінова категорія кожного ПРГ оцінювалась валютним еквівалентом вартості середнього чека споживача ресторанних послуг.

Таблиця 2.
Структура розподілу заробітних плат населення України та м. Києва 2013 - 2015 рр.

Рівень нарахованих заробітних плат, грн/міс. [12] [14]	Грудень 2013		Грудень 2015	
	Мінімальна ЗП = 1218 грн/міс [12]		Мінімальна ЗП = 1378 грн/міс [12]	
	Курс НБУ = 7,99 грн/USD [13]		Курс НБУ = 23,79 грн/USD	
	Україна, тис.	Київ, тис.	Україна**, тис.	Київ, тис.
	9 524,1	1 194,2	7 532,3	1 059,3
	Частка населення в сегменті, %			
до мінім. ЗП, грн	5,0	2,5	2,7	1,6
від мін. ЗП - 1500 грн	16,5	14,8	6,7	7,0
1500 - 2000 грн	14,1	11,1	9,9	8,4
2000 - 2500 грн	11,9	9,1	10,0	7,5
2500 - 3000 грн	10,3	7,9	9,4	6,8
3000 - 3500 грн	8,7	7,1	9,1	6,7
3500 - 4000 грн	7,4	6,9	8,4	6,9
4000 - 5000 грн	9,4	10,1	13,1	11,1
5000 - 10000 грн	12,9	19,6	23,1	26,9
Понад 10000 грн	3,8	10,9	7,2	17,1
Середня зарплата	3 309,2	5 618,0	4 460,3	8 486,0

** Україна(без/АРК+ без/ОК_Донбас)

Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України [12] [14]

Таблиця 3.
Структура розподілу розмірів пенсій пенсіонерам в м. Києві у 2013 - 2015 рр.

Види пенсій	01.01.2014		01.01.2016	
	Середній рівень пенсії в діапазоні, грн/міс	Кількість пенсіонерів в діапазоні, тис. осіб	Середній рівень пенсії в діапазоні, грн/міс	Кількість пенсіонерів в діапазоні, тис. осіб
Соціальні пенсії	976,04	6,92	1 045,70	6,58
Пенсії у зв'язку з втратою годувальника	1701,1	38,65	2075,5	87,73
Пенсії по інвалідності	2018,6	82,82	2156,2	38,60
Пенсії за віком та вислугою років	1959,9	584,84	2168,5	618,65
Пенсії військово-службовцям	2 373,16	32,92	2 593,70	35,84
Пенсії суддям та вищим державним службовцям	12 176,85	2,25	16 633,70	2,92
Разом пенсіонерів та середня пенсія в м. Києві	2 065,4	749,6	2 292,4	790,4
Разом пенсіонерів та середня пенсія в Україні [16]	1 526,09	13 553, 3	1 700,20	12 275,1

Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України [14],[16]

Таблиця 4.
Структура розподілу стипендій студентам та аспірантам м. Києва у 2013 - 2015 рр.

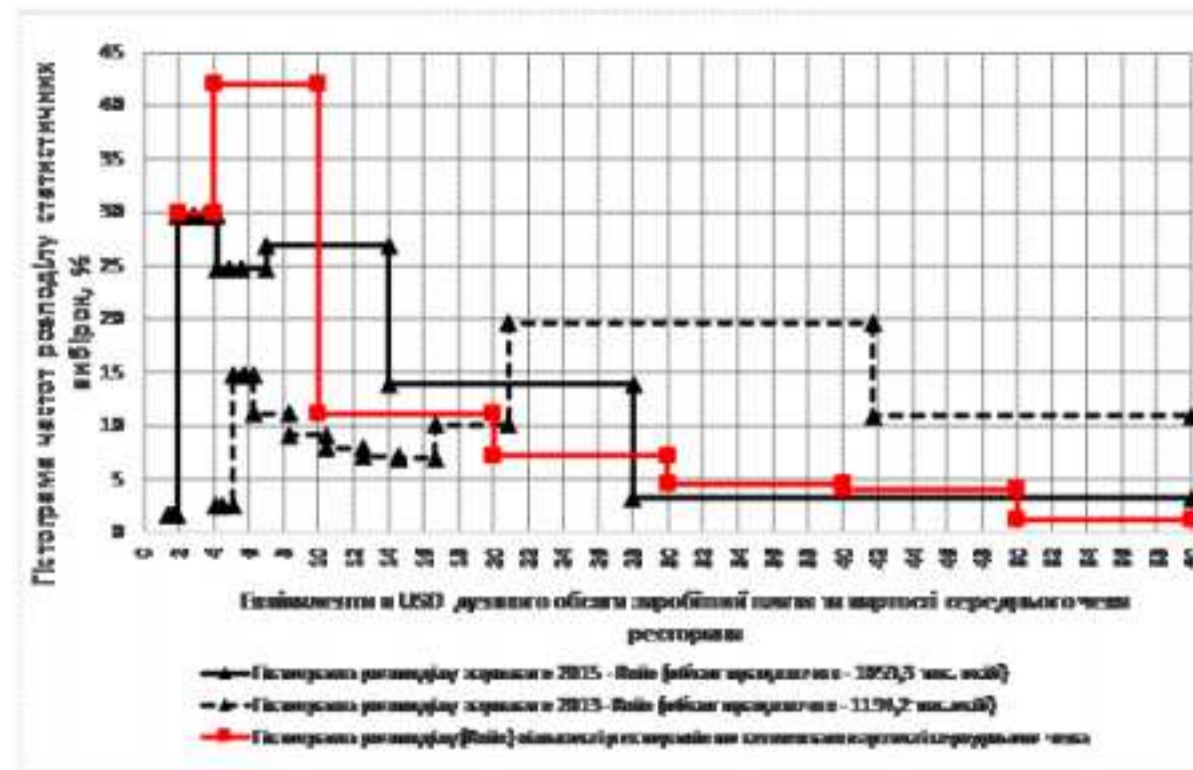
Учебний рік	ПТУ (31 заклад)		I-II рівень (технікуми, коледжі)	
	Кількість учнів, тис.осіб	Стипендія, грн/міс	Кількість студентів, тис.осіб	Стипендія, грн/міс
2013/2014	35,0	275-315	28,2	550-620
2014/2015	31,0	275-315	24,2	550-620
2015/2016	33,0	311-351	20,8	662-732
Учебний рік	III-IV рівень (ВУЗ)		Аспіранти	
	Кількість студентів, тис.осіб	Стипендія, грн/міс	Кількість аспірантів, тис.осіб	Стипендія, грн/міс
2013/2014	425,6	730-830	11,0	1318-2198
2014/2015	386,5	730-830	10,6	1318-2198
2015/2016	365,4	825-930	11,1	1875-3125

Джерело: побудовано автором за даними Державної служби статистики України [14]

Як показує аналіз даних, наведених в табл. 2 - 4, у 2013-2015 рр. за рахунок зниження валютного еквівалента купівельної спроможності заробітних плат та пенсій суттєво змінилися гістограми розподілу обсягів сегментів населення, що відносяться до певного рівня попиту на ресторанный послуги. Слід відмітити, що між середніми значеннями заробітних плат та пенсій в середньому по Україні та в м. Києві (столиця) існує суттєва різниця, тобто купівельна спроможність працюючого населення м. Києва на 70-90% вища за середньоукраїнську, а пенсіонерів м. Києва на 35-38% вища за середньоукраїнську.

Як показав спільний аналіз даних, наведених на гістограмах рис. 1, в сегменті працюючого населення та студентів м. Києва станом на 01.01.2016 (курс 23,79 грн/ USD [13]) щоденний дохід становив:

- 0,5-2 USD/день (еквівалентно середньому чеку «вуличного стоячого» ресторана класу Street food) - для 29,3 % працюючого населення та студентів;
- 2-4 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fast food + Fast Casual) - для 15,79 % працюючого населення та студентів;
- 4-10 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Quick Service Restaurant + Quick&Casual) - для 31,42 % працюючого населення та студентів;
- 10-20 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Casual Dining) - для 18,13 % працюючого населення та студентів;
- 20-30 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Top Casual Dining) - для 4,16 % працюючого населення та студентів;
- 30-40 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fine Dining Ekstra) - для 0,7 % працюючого населення та студентів;
- 40-60 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fine Dining Premium) - для 0,5 % працюючого населення та студентів.

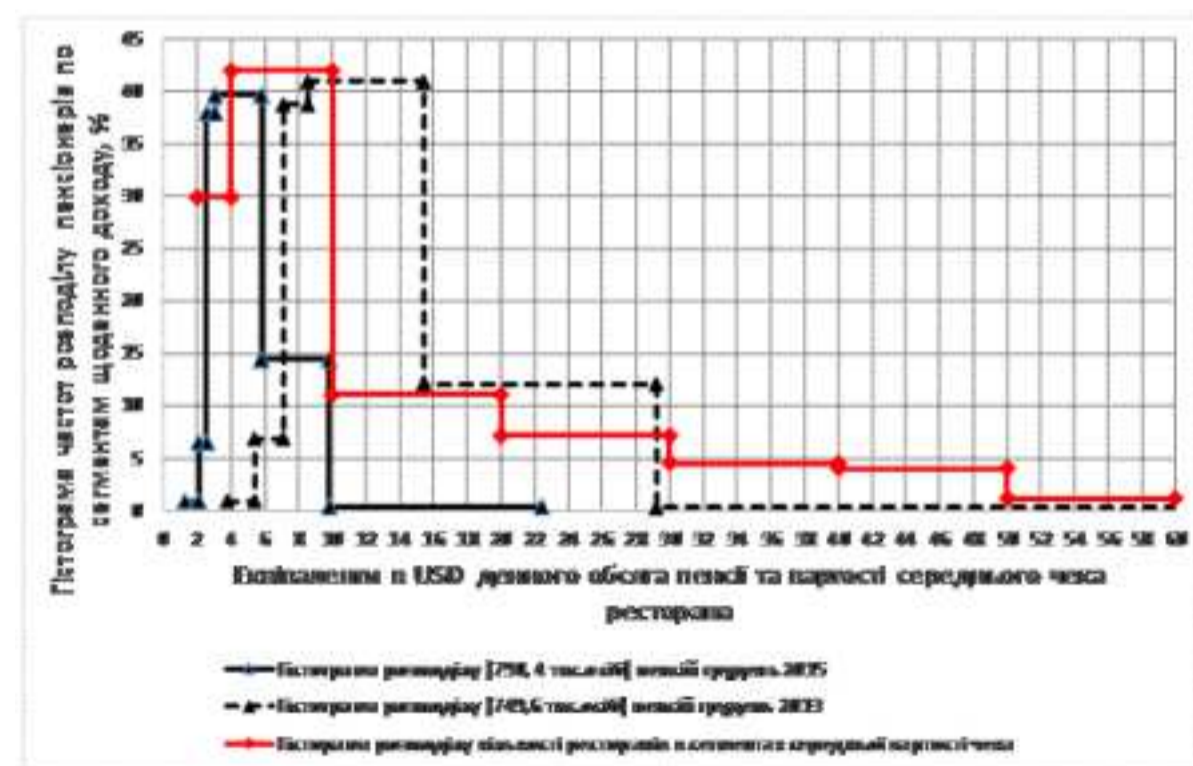
Джерело: побудовано автором

Рис. 1. Динаміка зсуву гістограм розподілу працюючого населення та студентів м. Кієва за валютним еквівалентом щоденного рівня заробітної плати/стипендії та розподілу кількості ресторанів за рівнем вартості середнього чека в USD станом на 01.01.2014 р. та на 01.01.2016 р.

Таким чином, стрімка інфляція національної валюти у 2014-2015 рр. з зниженням курсу в 3 рази при відсутності відповідного зростання обсягу заробітних плат та стипендій привела станом на 01.01.2016 р. до зменшення сумарних обсягів попиту працюючого населення та студентів в елітних сегментах 30-60 USD/день (Fine Dining Ekstra, Premium, Elit) з рівня 13,5% на початок 2014 року до рівня 1,2% на початок 2016 року, а в бізнес сегментах 10-30 USD/день (Casual Dining, Top Casual Dining) – до зменшення сумарних обсягів попиту працюючого населення та студентів з рівня 28,3% на початок 2014 року до рівня 22,3% на початок 2016 року. Слід відмітити різке зростання попиту в найнижчому «вуличному» сегменті 0,5-2 USD/день (Street food) з рівня 5,1% на початок 2014 року до рівня 29,0% на початок 2016 року, що відбулось за рахунок низьких стипендій учнів ПТУ та студентів (основний контингент закладів «Street food») та їх 3-х кратної девальвації у 2014-2015 рр.

Як показав спільний аналіз даних, наведених на гістограмах рис. 2, в сегменті пенсіонерів м. Кієва станом на 01.01.2016 (курс 23,79 грн/ USD [13]) щоденний дохід становив:

- 0,5-2 USD/день (еквівалентно середньому чеку «вуличного стоячого» ресторана класу Street food) - для 5,2 % пенсіонерів;
- 2-4 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fast food + Fast Casual) - для 49,9 % пенсіонерів;
- 4-10 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Quick Service Restaurant + Quick&Casual) - для 44,5 % пенсіонерів;
- 10-20 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Casual Dining) - для 0,4 % пенсіонерів;
- 20-30 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Top Casual Dining) - для 0,0 % пенсіонерів;
- 30-60 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fine Dining Ekstra, Premium, Elit) - для 0,0 % пенсіонерів;

Джерело: побудовано автором

Рис. 2. Динаміка зсуву гістограм розподілу пенсіонерів м. Кієва за валютним еквівалентом щоденного рівня пенсії та розподілу кількості ресторанів м. Кієва за рівнем вартості середнього чека в USD станом на 01.01.2014 р. та на 01.01.2016 р.

Таким чином, стрімка інфляція національної валюти у 2014-2015 рр. з зниженням курсу в 3 рази при відсутності відповідного зростання обсягу пенсій привела станом на 01.01.2016 р. до обмеження попиту пенсіонерів сегментами 2-4 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fast food + Fast Casual) та 4-10 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Quick Service Restaurant + Quick&Casual), а також появою обмеження попиту 5,2% пенсіонерів найнижчим сегментом ППГ («на ходу») 0,5-2 USD/день (еквівалентно середньому чеку «вуличного

стоячого» ресторана класу Street food). Слід відмітити, що ймовірність реалізації попиту пенсіонерів не перевищує 10-20% від їх чисельності та пов'язана, в основному, тільки з схильністю пригостання внуків у закладах з середнім чеком не більше 2-5 USD та власним відвідуванням спеціалізованих пивних закладів з середнім чеком не більше 4 USD.

Окрім контингенту працюючих та пенсіонерів, в м. Києві, як в столиці України, існує значний обсяг непостійного контингенту споживачів ресторанних послуг – іноземний сегмент (туристи та дипломатичні і комерційні представництва) та український сегмент (туристи; відряджені; транзитні пасажирів; певна заможна частина тимчасових переселенців з Криму та Донбасу).

Згідно з даними управління туризму КМДА [15] станом на 01.01.2016 в м. Києві діє 165 готелів різної категорії комфортності на 12019 номерів (загальна кількість ліжок досягає 18,5 тис.); 5 зірок – 6 готелів на 1449 номерів (вартість номера 396 USD/добу); 4 зірки – 21 готель на 2428 номерів (вартість номера 125 USD/добу); 3 зірки – 24 готелі на 4139 номерів (вартість номера 53 USD/добу); 2 зірки – 19 готелів на 891 номер; 1 зірка – 6 готелів на 175 номерів; без категорії – 89 готелів на 2937 номерів.

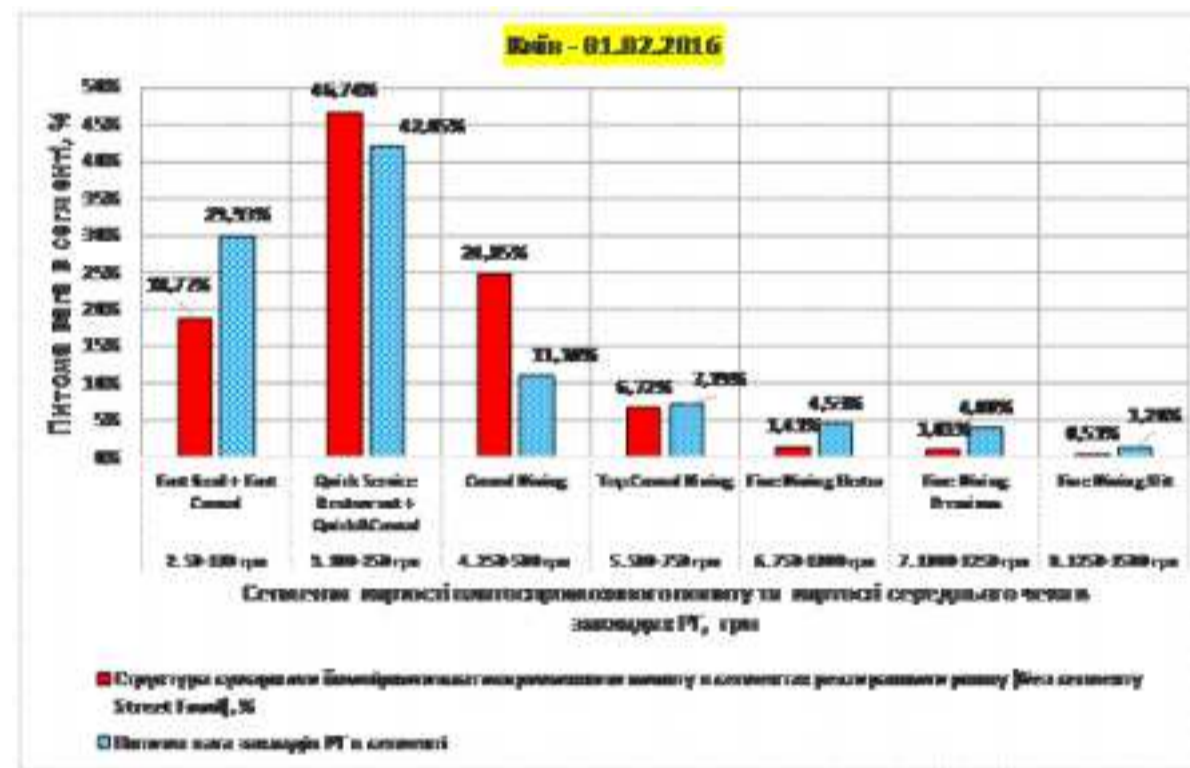
Також, у м. Києві надають послуги з поселення понад 80 хостелів місткістю більше 3000 ліжок. Крім того у м. Києві діє понад 150 підприємств, що є власниками апартаментів (загальна місткість – понад 40 тис.місць). Таким чином, готельно-апартаментне господарство м. Києва може прийняти на поселення до 65 тис. осіб.

Згідно з даними управління туризму КМДА [15] у 2015 році м. Київ відвідало 1 100 тис. іноземних туристів та 980 тис. українських туристів. Проведений аналіз ймовірної платоспроможності іноземних туристів показав, що 31,3% туристів прибули з найбагатіших країн світу (США, Ізраїль, Німеччина, Франція, Великобританія), 32,6% туристів прибули з країн СНД (в основному з Росії та Білорусії), 26,3% прибули з Туреччини, Близького Сходу.

Враховуючи орієнтовну кількість диппредставників та представників в іноземних комерційних представництвах в м. Києві (до 5 тис. осіб) та щоденну кількість транзитних пасажирів, які перебувають в м. Києві більше доби (оцінка на рівні 20 тис. осіб), в сегменті тимчасово проживаючих споживачів в Києві (іноземних та українських туристів, транзитних пасажирів, відряджених, тимчасових переселенців з Криму та Донбасу, дипкорпусу та іноземних комерційних представництв) станом на 01.01.2016 (курс 23,79 грн/ USD [13]) щоденний дохід становив:

- 0,5-2 USD/день (еквівалентно середньому чеку «вуличного стоячого» ресторана класу Street food) - для 28,6 % тимчасово проживаючих споживачів;
- 2-4 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fast food + Fast Casual) - для 5,0 % тимчасово проживаючих споживачів;
- 4-10 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Quick Service Restaurant + Quick&Casual) - для 20,3 % тимчасово проживаючих споживачів;
- 10-20 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Casual Dining) - для 18,4 % тимчасово проживаючих споживачів;
- 20-30 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Top Casual Dining) - для 10,2 % тимчасово проживаючих споживачів;
- 30-40 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fine Dining Ekstra) - для 5,8 % тимчасово проживаючих споживачів;
- 40-50 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fine Dining Premium) - для 6,3 % тимчасово проживаючих споживачів;
- 50-60 USD/день (еквівалентно середньому чеку ресторана класу Fine Dining Elit) - для 5,4 % тимчасово проживаючих споживачів.

На рис. 3 наведені результати побудованого автором сегментування сумарного ймовірного попиту в сегментах щоденних рівнів доходів та розподілу кількості ресторанів за рівнем вартості середнього чека у м. Києві станом на 01.01.2016 р.

Джерело: побудовано автором

Рис. 3. Гістограми розподілу сумарного ймовірного попиту в сегментах щоденних рівнів доходів та розподілу кількості ресторанів за рівнем вартості середнього чека в грн (курс 25 грн/USD) станом на 01.02.2016 року

Як показує аналіз гістограм, наведених на рис. 3, в результаті інфляційного зсуву гістограм розподілу попиту за категоріями населення:

- в сегменті ПРГ («Fast food + Fast Casual» з вартістю середнього чека 2-4 USD) обсяг пропозиції (29,9% кількості ПРГ) значно перевищує обсяг попиту (18,2% сумарного обсягу активного платоспроможного населення);
- в сегменті ПРГ («Quick Service Restaurant + Quick&Casual» з вартістю середнього чека 4-10 USD) обсяг пропозиції (42,1% кількості ПРГ) практично дорівнює обсягу попиту (41,2% сумарного обсягу активного платоспроможного населення);
- в сегменті ПРГ («Casual Dining» з вартістю середнього чека 10-20 USD) обсяг пропозиції (11,1% кількості ПРГ) є значно нижчим, ніж обсяг попиту (26,9% сумарного обсягу активного платоспроможного населення);
- в сегменті ПРГ («Top Casual Dining» з вартістю середнього чека 20-30 USD) обсяг пропозиції (7,2% кількості ПРГ) є нижчим, ніж обсяг попиту (9,5% сумарного обсягу активного платоспроможного населення);
- в сегментах ПРГ («Fine Dining» з вартістю середнього чека 30-60 USD) обсяг пропозиції в 2,0 - 2,5 рази вищий, ніж обсяг попиту.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. При дослідженні причин негативних тенденцій розвитку ПРГ був виявлений суттєвий зсув та перебудова протягом 2014-2016 рр. кривої попиту в бік зниження купівельної спроможності населення, що привело до незкомпенсованого надлишку обсягів пропозицій за вищими сегментами цінних категорій ПРГ по вартості «середнього чека» споживача та до запізненої перебудови ринку пропозицій ПРГ в низьковартісні цінні категорії ПРГ.

Таким чином, отримана методологія гістограмного аналізу відповідності попиту різних категорій населення за рівнем щоденного доходу та сегментного розподілу пропозицій ПРГ за вартістю «середнього чека» споживача може бути використана як інструмент приведення у відповідність попиту та пропозицій на ринку ресторанного господарства.

Список використаних джерел.

1. Блэкуэлл Р. Д. Поведение потребителей. 10-е изд. [Текст] / Р. Д. Блэкуэлл, П.У.Миниард, Дж. Ф. Энджел. - СПб. : Питер, 2007. - 944 с.
2. Гронтковська Г.Е. Макроекономіка: Навчальний посібник [Текст] / Г.Е.Гронтковська, А.Ф.Косік. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 672 с.
3. Івашова Н.В. Формування бренд-орієнтованої системи управління комунікаціями промислового підприємства [Електронний ресурс] / Н.В.Івашова// Дисертація на здобуття наукового ступеня к.е.н., Сумський державний університет, 2010. – 232 с. – режим доступу: http://km.fem.sumdu.edu.ua/disery/ivashova_ukr.pdf
4. Кузнецова Н.М. Основи економіки готельного та ресторанного господарства [Текст] / Н.М.Кузнецова. – К.: Навч. посібник, 1997. – 173 с.
5. П'ятницька Н.О. Організація обслуговування в закладах ресторанного господарства: Навч. пос. [Текст] / під ред. Н.О. П'ятницької - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 584 с.
6. П'ятницька Г. Т. Менеджмент ресторанного господарства : навч. посіб. [Текст] / [Г.Т. П'ятницька, Н.О. П'ятницька, Л.В. Лукашова та ін.]; за ред. Г.Т.П'ятницької. - 2-ге вид., перероб. і допов. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001,2010. - 430 с.
7. Юрчак Е. В. Щодо впливу фільтру платоспроможності на успішність брендів ресторанного господарства України [Електронний ресурс] / Е.В. Юрчак // Ефективна економіка. – 2015. - №4. – режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3964>
8. Юрчак Е. В. Особливості формування лояльності споживачів до ресторанного бренду [Електронний ресурс] / Е.В. Юрчак // Ефективна економіка. – 2014. - №12. – режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3706>
9. Юрчак Е. В. Бар'єрний алгоритм еволюційної схеми формування успішного бренду в ресторанному господарстві [Електронний ресурс] / Е.В. Юрчак // Ефективна економіка. – 2015. - №3. – режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3912>
10. <http://www.restoran.ua/ukr/kyiv/merezha/> - Офіційний сайт інформаційно-аналітичної агенції «Кращі ресторани та ресторани мережі Києва», 2014
11. <http://lasoon.com.ua/ukr/kyiv/restaurants-all/9> - Офіційний сайт інформаційно-аналітичної агенції «Ласун –цінові категорії рестораних мереж Києва», 2014
12. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Офіційний Інтернет-сайт Державної служби статистики України, 2016
13. <http://www.bank.gov.ua> – Офіційний Інтернет-сайт Національного банку України, 2016
14. <http://www.oblstat.kiev.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=33&> Офіційний Інтернет-сайт Головного управління статистики в Київській області Державної служби статистики України, 2016
15. <https://kievcity.gov.ua/> – Офіційний Інтернет-сайт КМДА, 2016
16. <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index> - Офіційний Інтернет-сайт Пенсійного Фонду України, 2016

References.

1. Blekuell R. D., Mynyard P.U., Endzhel Dzh. F. (2007) *Povedenye potrebyteley. 10-e yzd.* [Behavior of consumers, 10th edition] , SPb., Pyter, 944 p (in Rus.)
2. Hrontkovs'ka, H.E., Kosik, A.F. (2010) *Makroekonomika: Navchal'nyy posibnyk* [Macroeconomics: Textbook], Kyiv, Vydavnytstvo - Tsentр uchbovoyi literatury, 672 p. (in Ukr.)
3. Ivashova, N.V. (2010) *Formuvannya brend-oriyentovanoi systemy upravlinnya komunikatsiyamy promyslovoho pidpryyemstva* [Building brand-oriented management of industrial enterprise communications], Dysertatsiya na zdobuttya naukovooho stupenya k.e.n., Sums'kyu derzhavnyy universytet, 232 p. (in Ukr.), rezhym dostupu: http://km.fem.sumdu.edu.ua/disery/ivashova_ukr.pdf
4. Kuznetsova, N.M. (1997) *Osnovy ekonomiky hotel'noho ta restoranoho hospodarstva* [Fundamentals of economy hotel and restaurant business], Kyiv, Vydavnytstvo - Navch. posibnyk, 173 p. (in Ukr.)
5. P'yatnyts'ka, N.O. (2011) *Orhanizatsiya obsluhovuvannya v zakladakh restoranoho hospodarstva: Navch. pos.* [Organization of service in institutions restaurant industry], pid red. N.O. P'yatnyts'koyi, Kyiv, Vydavnytstvo -Tsentр uchbovoyi literatury, 584 p. (in Ukr.)
6. P'yatnyts'ka, H.T., P'yatnyts'ka, N.O., Lukashova, L.V. (2010) *Menedzhment restoranoho hospodarstva : navch. posib.* [Management of restaurant business, teach. guidances]; za red. H.T. P'yatnyts'koyi, 2-he vyd., pererob. i dopov., Kyiv, Vydavnytstvo - Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 430 p. (in Ukr.)
7. Yurchak, E. V.(2015). About influence of the filter of solvency on the succes of brand restaurants in the Ukraine. *Efektivna ekonomika ("Efficient economy")*, vol.4, Available at: : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3964> (Accessed 30 December 2016) (in Ukr.)
8. Yurchak, E. V. (2014). The peculiarities of the formation of customers loyalty towards the restorant brand. *Efektivna ekonomika ("Efficient economy")*, vol.12, Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3706> (Accessed 30 December 2016) (in Ukr.)
9. Yurchak, E. V.(2015). The barrier algorithm of the evolutionary scheme of the successful restaurant management brand. *Efektivna ekonomika ("Efficient economy")*, vol.3, Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3912> (Accessed 30 December 2016) (in Ukr.)
10. Information and Statistics Web site “Restaurant portal Kyiv” (2016), available at: <http://www.restoran.ua/ukr/kyiv/merezha/> (Accessed 30 December 2016)
11. Information and Statistics Web site “Restaurant portal Kyiv -Lasoon” (2016), available at: <http://lasoon.com.ua/ukr/kyiv/restaurants-all/9> (Accessed 30 December 2016)
12. The official Web site of the State Statistics Service of Ukraine (2016), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua> (Accessed 30 December 2016)
13. The official Web site of the National Bank of Ukraine (2016), available at: <http://www.bank.gov.ua> (Accessed 30 December 2016)
14. The official Web site of the Department of Statistics in Kiev region of Ukraine (2016), available at: <http://www.oblstat.kiev.ukrstat.gov.ua/content/p.php3?c=33&> (Accessed 30 December 2016)
15. The official Web site of the Kyiv City State Administration (2016), available at: <https://kievcity.gov.ua/> (Accessed 30 December 2016)
16. The official Web site of the Pension Fund of Ukraine (2016), available at: <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index> (Accessed 30 December 2016)

Стаття надійшла до редакції 29.01.2017 р.

(<http://www.poligrafua.net/>)

bigmir)net

2757

1451

(<http://www.bigmir.net/>)

Вропу.

ТОВ "ДКС Центр"